

DOE MEE!

Voor een gemeente waarin iedereen mee kan doen.

Verkiezingsprogramma PvdA Zutphen-Warnsveld 2022-2026,

INHOUDSOPGAVE:

0. INLEIDING: DE TWEEDELING IN DE GEMEENTE ZUTPHEN WERKELIJK AANPAKKEN EN VERKLEINEN.
1. ARMOEDE ZUTPHEN UIT EN GELIJKE KANSEN VOOR ALLE INWONERS VAN ZUTPHEN
2. KANSRIJK OPGROEIEN IN ZUTPHEN.
3. WONEN IN ZUTPHEN
4. WERKEN IN ZUTPHEN
5. GEZONDE LEEFOMGEVING EN DUURZAAMHEID
6. MEEDOEN IN DE SAMENLEVING: ZORG EN WELZIJN
7. MEEDOEN IN DE SAMENLEVING: KUNST, CULTUUR EN SPORT
8. EEN NIEUWE CULTUUR VOOR BESTUUR, POLITIEK EN AMBTENAREN;
9. FINANCIËN OP ORDE EN KEUZES MAKEN.

0. De tweedeling in de gemeente Zutphen werkelijk aanpakken en verkleinen!

Onze samenleving wordt steeds meer gekenmerkt door een fundamentele tweedeling. Aan de ene kant zijn er mensen die beschikken over voldoende geld, een goede woning, een goede baan en volop kansen om zich te ontwikkelen, ook voor hun kinderen. Aan de andere kant zijn er mensen die afhankelijk zijn van een uitkering of een laagbetaalde of onzekere baan. Mensen met verouderde huizen, die veel energie vragen en in een achterstandsbuurt staan. Kinderen die minder kansen krijgen en zich niet zo goed en snel kunnen ontwikkelen. Mensen lijken meer langs elkaar heen te leven. Iedere groep zit in de eigen informatiebubbel en belevingswereld. Dat ondermijnt de samenhang en solidariteit in de samenleving. Er is een steeds grotere kloof. Die trend willen we keren!

In dit verkiezingsprogramma praten we over de gemeente Zutphen als geheel. De gemeente Zutphen is gelukkig een gemeente met sterke gemeenschappen, in bijvoorbeeld Warnsveld, De Hoven, de binnenstad, de Zuidwijken en Leesten. Dorpen en wijken die verschillen, maar ook onderling verbonden zijn. Waar geknokt wordt voor eigen voorzieningen, winkels, activiteiten. Dorpen en wijken die samen het karakter van de gemeente Zutphen bepalen. In dit verkiezingsprogramma gaan we uit van die die samenhang. De samenleving versterken en iedereen een volwaardige plek geven om mee te doen is alleen mogelijk als we die onderlinge samenhang bevorderen. Wij willen ongelijkheid in kansen en leefomstandigheden verkleinen.

De maatschappelijke tweedeling is zichtbaar aanwezig in Zutphen, Warnsveld, De Hoven en de verschillende wijken. Het gezin en de wijk waarin je wordt geboren bepalen in belangrijke mate je toekomstige plaats op de maatschappelijke ladder. Het inkomen, opleidingsniveau en woonhuis van je ouders zijn je lot uit de loterij. Ook in onze gemeente is de kansenongelijkheid de afgelopen jaren sterk toegenomen. Een ontwikkeling die gestopt moet worden, omdat de samenleving daardoor steeds instabieler wordt en bevolkingsgroepen dreigen achterop te raken en definitief af te haken. Aangejaagd door de coronacrisis en de ongelijkheid op de huizenmarkt zijn bestaande kwetsbaarheden bij burgers verder vergroot en zijn er nieuwe kwetsbaarheden ontstaan.

Ook het doorgeschoten marktdenken zien we op veel plaatsen terug. De heersende boodschap van de eigen verdienste, waarin het eigen kunnen, de eigen prestatie en het eigen talent worden bezongen, versterkt de tweedeling. Mogelijkheden om talenten te ontwikkelen zijn in Zutphen in de praktijk niet voor iedereen beschikbaar. Ook zijn er belemmeringen om van die mogelijkheden goed gebruik te kunnen maken.

In Zutphen en al haar wijken gaan wij dat anders doen! We willen actief werk maken van het verkleinen van de tweedeling in de samenleving.

- Door armoede te bestrijden;
- Door te investeren in onderwijs en jeugdbeleid dat voor alle kinderen optimale mogelijkheden biedt;
- Door zorg te dragen voor voldoende betaalbare en goede woningen;
- Door een gezonde economie met voldoende werkgelegenheid te stimuleren;
- Door echt werk te maken van een duurzame samenleving, toekomstbestendig en leefbaar voor iedereen;
- Door zorg te dragen voor toegang tot zorg, sport en cultuur voor iedereen.

1. Armoede de gemeente Zutphen uit en gelijke kansen voor alle inwoners

Onze uitgangspunten:

- armoede hoort niet bij een welvarende samenleving;
- de aanpak van armoede heeft prioriteit;
- een gerichte aanpak van problematische schulden is noodzakelijk om mensen weer perspectief te bieden;
- informatie over hulp van de gemeente is voor iedere Zutphense inwoner beschikbaar;
- een actieve gemeente zet in op gelijke kansen voor iedereen;

Dat betekent:

Armoede Zutphen uit!

De aanpak van armoede is een absolute prioriteit voor de PvdA. Het aantal uitkeringsgerechtigden ligt veel hoger dan het landelijk gemiddelde. Ongeveer 2500 inwoners leven in de gemeente Zutphen onder de armoedegrens, waarvan 700 minderjarigen. Daarbij gaat het om mensen die moeten leven van een uitkering of een laagbetaalde en/of onzekere baan hebben (bijvoorbeeld oproepkrachten en zzp'ers). Mensen die maandelijks tekortkomen om het huishoudboekje rond te maken, geen tegenvallers kunnen opvangen en afhankelijk zijn van de voedselbank. Armoede neemt het toekomstperspectief weg en belemmert de ontwikkeling van kinderen. Daarom zet de PvdA ook de komende vier jaar volop in op het uitbannen van armoede in Zutphen.

We willen het taboe rondom armoede doorbreken. Armoede sluit mensen uit, daarom moeten we er voor zorgen dat iedereen mee kan doen. We willen een omgeving waarin gelijke kansen bestaan op ontwikkeling en mensen gestimuleerd worden om deze kansen te pakken. Ervaringsdeskundigen moeten worden ingezet om zichtbaar te maken wat armoede betekent in het leven van mensen.

Maatwerk bij een beroep op de Participatiewet

De PvdA pleit voor meer maatwerk bij de uitvoering van de Participatiewet. Bijvoorbeeld bij de overgang naar werk, waarbij negatieve gevolgen van die overgang voorkomen worden. Ook meer ruimte om op proef samen te wonen (een initiatief in de gemeente Tilburg) dient onderzocht te worden.

Toegang tot ondersteuning

Veel sociale regelingen voor minima blijven onbenut, bijvoorbeeld door onbekendheid. Daarom is er veel te winnen met het beter onder de aandacht brengen van die regelingen. Ook zetten we in op het verminderen van de bureaucratie waar mensen mee te maken kunnen krijgen als ze een vorm van langdurige of tijdelijke inkomensondersteuning nodig hebben. Kinderen die opgroeien in gezinnen met weinig financiële middelen hebben daarbij prioriteit. Jongeren moeten zich in de gemeente Zutphen zoveel mogelijk vrij kunnen ontwikkelen. Aanvullende ondersteuning zou niet afhankelijk moeten zijn van de financiële draagkracht van ouders.

Belasting- en inkomensbeleid wordt vooral in Den Haag gemaakt. Gemeenten mogen een deel van de uitvoering daarvan voor hun rekening nemen, vooral op het gebied van inkomensondersteuning. Daar wil de PvdA in Zutphen dan ook het verschil maken.

Aanpak van problematische schulden

Rond de 2000 huishoudens in de gemeente Zutphen hebben naar schatting een problematische schuld. Schulden kunnen snel oplopen, zeker wanneer met het ene gat het andere gedicht moet worden. De gemeente Zutphen heeft afspraken met onder andere woningcorporaties en energiebedrijven over het melden van betalingsachterstanden, zodat daar snel op kan worden gereageerd om grotere problemen te voorkomen. Wij vinden dat die afspraken uitgebreid moeten worden, zodat er meer wordt gedaan dan alleen het gesprek aangaan met inwoners. Er zou ook ruimte moeten komen voor het maken van afspraken met schuldeisers over het opschorten van incassoprocedures, zeker als het gaat om schuldeisers als de Belastingdienst. Dit zorgt ervoor dat de druk alvast van de ketel is.

Daarnaast wil de PvdA dat de gemeente Zutphen overgaat op het collectief regelen van schulden. Bij deze werkwijze worden niet bij elk individu afspraken gemaakt, maar zijn er al afspraken tussen schuldeisers en schuldhulpverleners. Hierdoor kan een schuldhulpverlening sneller in zicht komen. De tijd tot de start van een schuldhulptraject moet zo kort mogelijk zijn. Nu duurt het nog maanden voor zo'n traject daadwerkelijk start. Daarom willen wij bijvoorbeeld dat de gebruikelijke voorwaarden op het gebied van financiële stabiliteit opgeschort kunnen worden tot na het einde van het traject. Ook moet de looptijd van schuldhulptrajecten worden verkort. De PvdA wil dat mensen binnen twee jaar van hun schulden af zijn, zodat zij snel uitzicht hebben op betere tijden. In die periode van twee jaar wordt samen met betrokkenen onderzocht hoe de schulden zijn ontstaan. Na die periode wordt vervolgens voldoende nazorg en begeleiding geboden, om terugval te helpen voorkomen. Elders in Nederland (bv. de gemeente Utrecht) worden belangwekkende ervaringen opgedaan met een nieuwe aanpak. Daar kunnen we van leren.

Samen de schouders eronder!

Armoedebestrijding en het aanpakken van de oorzaken van armoede zijn belangrijk. Daarbij is het belangrijk om een leefomgeving te creëren waarin mensen kansen krijgen en elkaar kunnen helpen die kansen te realiseren. Tweedeling bestrijden, bruggen bouwen en armoede doorbreken is niet alleen iets voor de gemeente. Dit zijn maatschappelijke thema's waar iedereen een verantwoordelijkheid in heeft. De beweging wint aan kracht als die thema's breed worden opgepakt. De rol van de gemeente is die van aanjager en vliegwiel. De PvdA wil armoedebestrijding oppakken samen met inwoners, het bedrijfsleven, verenigingen en maatschappelijke organisaties. Want alleen samen maken we de stad!

In de praktijk wordt er te weinig gebruik gemaakt van de kennis en ervaringen van mensen met financiële problemen. Dat financiële problemen ingrijpend zijn weten we allemaal, maar weten is iets anders dan er ervaring mee hebben. Daarom willen wij dat er in het sociaal domein gewerkt wordt met (betaalde) ervaringsdeskundigen. Bijvoorbeeld als hulpverlener in schuldhulpverleningstrajecten, maar ook bij advisering aan de ambtelijke organisatie.

Sociale initiatieven en wijkaanpak

De PvdA juicht betrokkenheid van inwoners bij hun eigen sociale leefomgeving toe, bijvoorbeeld door middel van (de oprichting van) een wijkteam. Maar ook een nieuw initiatief als Mpower is bijzonder waardevol. Daarbij weten veel partijen elkaar te vinden, zoals de Zutphense Uitdaging, het Torenfonds, wijkteams, de Werkmakers, Verbindkracht, Perspectief, Netwerk Eenzaamheid Zutphen, Zutphen Energie, stichting VIA en de gemeente Zutphen. De PvdA wil dit soort initiatieven dan ook versterken en actief ondersteunen. Daarnaast moet de politieke en bestuurlijke betrokkenheid en zichtbaarheid in de wijken worden vergroot. De herintroductie van het wijkwethouderschap is hier onderdeel van.

Wat wij concreet willen doen de komende vier jaar:

- De PvdA gaat armoede een gezicht en stem geven. Armoede heeft nu vaak geen gezicht, er wordt niet over gesproken of het wordt afgedaan met de bewering dat het erbij hoort. Wij willen de effecten van het leven met schaarse middelen in beeld brengen.
- De PvdA wil een actieve rol van direct betrokkenen bij het armoedebeleid. De mensen die het betreft moeten gehoord worden.
- De PvdA wil zorgen voor een voorzieningenaanbod dat toegankelijk is voor alle inwoners van de gemeente Zutphen. Daarnaast nemen we maatregelen waardoor mensen zo min mogelijk te maken krijgen met de zogeheten armoedeval. Werk moet lonen en niet leiden tot allerlei kortingen en heffingen waardoor je er niets mee opschiet.
- We zorgen voor gelijke ontwikkelkansen voor kinderen en jongeren. Kansen kun je pas pakken als ze er ook voor je zijn! Iedereen moet zich kunnen ontplooiën, of je nu wordt geboren in een gezin met veel kennis en financiële middelen of niet. Kinderen en jongeren zijn onze toekomst.
- We willen inzetten op intensieve vroegsignalering van (dreigende) armoede, zodat mensen eventueel met een steuntje in de rug, in staat zijn om het tij te keren.
- We pleiten voor meer maatwerk. Zo kan worden toegestaan om af te wijken van regels, als daarmee de leefsituatie van een huishouden verbetert. Vanuit de gedachte van de doorbraakmethode: met een relatief lichte vorm van ondersteuning kan een beroep op hulpverlening op een andere plek voorkomen worden.
- We willen dat mensen binnen twee jaar van hun schulden af moeten kunnen zijn, zodat ze snel uitzicht hebben op betere tijden. Er moet ruimte komen voor het maken van afspraken met schuldeisers over het opschorten van incassoprocedures, zeker als het gaat om schuldeisers als de Belastingdienst.
- Kinderen hebben in gesprekken met de fractie genoemd dat zij zelf willen sparen. Wij pleiten voor een experiment om het in samenwerking met een aantal scholen mogelijk te maken dat kinderen kunnen sparen. Kinderen nemen dan het heft in eigen hand en doen ervaring op met het nemen van planbare financiële beslissingen.
- We willen de wijkaanpak versterken, zodat er in iedere wijk structureel een plek is waar alle initiatieven bij elkaar komen.

2. Kansrijk opgroeien in de gemeente Zutphen

Onze uitgangspunten:

- Kansengelijkheid voor kinderen en jongeren;
- Een degelijk en divers onderwijsaanbod;
- Intensieve samenwerking van onderwijs en jeugdbeleid/jeugdzorg;
- Een aantrekkelijke leefomgeving voor kinderen en jongeren;

Dat betekent:

Bij de opvoeding en het leerproces van een kind zijn niet alleen de ouders van belang, maar speelt de samenleving als geheel een rol: 'It takes a village to raise a child'. De omstandigheden waarin kinderen en jongeren opgroeien verschillen enorm. Aan de ene kant zijn er kinderen die beschikken over een veelvoud aan mogelijkheden. Aan de andere kant zijn er kinderen en jongeren die te maken hebben met een lastige thuissituatie, armoede, laaggeletterdheid, gebroken relaties, verwaarlozing, misbruik en geweld. Te vaak is er schaamte en onbekendheid om hulp te vragen. Door hulp dichtbij huis te creëren en mensen met elkaar in contact te brengen in bijvoorbeeld buurthuizen wordt armoede bespreekbaarder en is het mogelijk kinderen de ondersteuning te bieden die nodig is. Het is belangrijk dat de betrokken instanties goed op de hoogte zijn van alle regelingen die beschikbaar zijn en optimaal gebruik stimuleren.

De PvdA stelt zich tot doel die kansenongelijkheid te bestrijden en de grote verschillen voor jongeren te verkleinen, zodat kinderen meer mogelijkheden krijgen en ondersteund en gestimuleerd worden om zich te ontwikkelen. Het is een belangrijke taak van de gemeente om kinderen, jongeren en adolescenten voldoende kansen te bieden om zich te ontwikkelen. Hier is een actieve rol voor de gemeente weggelegd met de ambitie om een goed pakket voorzieningen in stand te houden, de toegankelijkheid hiervan te garanderen en de noodzakelijke ondersteuning en begeleiding te bieden.

In de coronaperiode zijn jongeren zwaar getroffen door de maatregelen. De mogelijkheden om elkaar te ontmoeten, stage te lopen, uit te gaan en het leven te ontdekken werden ingeperkt. Voor velen voelde het als een verloren periode. Het is belangrijk dat we de komende tijd aandacht hebben voor de (geestelijke) gesteldheid van deze groep jongeren, voor wat ze gemist hebben en wat ze nodig hebben om hun weg weer te vinden. Daarbij is het belangrijk om oog te hebben voor wie extra begeleiding nodig heeft, bijvoorbeeld vanuit de GGZ, en om zorg te dragen voor de beschikbaarheid daarvan.

Onderwijs

In de eerste plaats zijn het onderwijs, de kinderopvang en de voorschoolse educatie van groot belang. De kinderopvang en het (basis)onderwijs zijn essentieel voor de ontwikkeling van kinderen in de eerste fase van hun leven. Dan gaat het niet alleen om taalvaardigheid en rekenen, maar ook om het verbreden van het perspectief op de wereld, het ontwikkelen van creatieve en sportieve vaardigheden. De gemeente maakt met de schoolbesturen in het primair onderwijs, speciaal onderwijs en kinderopvang afspraken over een samenhangend, dekkend onderwijs- en begeleidingsaanbod. Met specifieke focus op die scholen en kinderen die extra aandacht nodig hebben. Daarbij kan gedacht worden aan de invoering van verlengde schooldagen, de weekendschool, de BSO-plus, de zomerschool en Jeugdzorg in de school. En aan aandacht voor kennismaking met kunst en cultuur en het stimuleren van deelname aan sport.

Een uitdaging voor het onderwijs is dat het aantal jongeren in de regio Zutphen afneemt. In de gemeente Zutphen daalt het leerlingenaantal in het basisonderwijs van 3.843 leerlingen in schooljaar 2019/2020 naar 3.616 in 2026/2027. Met name in het primair onderwijs is het van belang dat er

keuzes worden gemaakt; welke scholen zijn op termijn levensvatbaar en welke mogelijkheden zijn er voor samenwerking? Uitgangspunt voor de PvdA is dat er in elke wijk in ieder geval een basisschool is met voldoende kwaliteit van onderwijs. De gemeente kan daarin als partner van de schoolbesturen de voorwaarden scheppen.

Aantrekkelijke leefomgeving

Behoud en het verder ontwikkelen van een goede en aantrekkelijke leefomgeving voor jongeren vraagt vooral ook dat er met jongeren zelf gesproken wordt, in plaats van over hen. Wat willen jongeren zelf, welke behoeftes en wensen zijn er en waar liggen op dit moment de knelpunten? Het zou goed zijn als er meer ruimte wordt gecreëerd voor ontmoeting in een jongerencafé, buurthuizen, ontmoetingsplekken en werkplaatsen. De gemeente kan hierin een faciliterende en stimulerende rol spelen. Daarnaast is het belangrijk dat met het onderwijs in de stad (PO en VO) goede afspraken gemaakt worden over voorlichting over gender- en seksuele identiteit. Zutphen als regenboogstad moet herkenbaar zijn in het gemeentelijk beleid rond onderwijs, cultuur, sport en sociale veiligheid.

Wonen en werken

Een ander punt waar extra aandacht voor moet komen is de groep jongeren die wegtrekt uit Zutphen, vanwege studie, stageplekken, baankansen of kansen op de woningmarkt. De groep die de stad nu verlaat is een groep die de stad vitaal en levendig houdt en zorgt voor een goede afspiegeling van de samenleving. Om deze groep in de gemeente Zutphen te houden of te laten terugkeren moeten we onder andere zorgen voor aantrekkelijke werkgelegenheid. Banen met ontwikkelingsperspectief en voldoende uren, waar voldoende inkomen mee verdiend kan worden. En daarnaast leerplekken (mbo), plekken voor onderzoek (hbo en wo) en stages bij bedrijven en instellingen. Er dient onderzocht te worden of er dependances van hbo-instellingen te realiseren zijn. Daarnaast is het van belang dat er voldoende woningaanbod beschikbaar is voor jongeren en starters. Zowel huur- als koopwoningen liggen voor starters grotendeels buiten bereik op dit moment. De wachtlijsten voor sociale huurwoningen zijn groot, met als gevolg dat jongeren jaren moeten wachten op een fatsoenlijke woning met doorgroeiperspectief om eventueel een gezin te stichten. Daar komt nog bij dat de huurprijzen in de particuliere sector voor jongeren niet te betalen zijn en zelfs de prijzen voor kamerbewoning vaak buiten hun budget liggen. Jongeren blijven daardoor noodgedwongen thuis wonen. Grenzen stellen aan huurstijgingen en de aanpak van huisjesmelkers is daarom belangrijk. Daarnaast liggen de kooprijzen van woningen op dit moment ongekend hoog, met als gevolg dat het voor starters bijna onmogelijk is om een koopwoning te bemachtigen. Om te zorgen dat jongeren in de gemeente willen blijven wonen moet er aandacht komen voor lokale starters, zowel bij huur- als koopwoningen.

Op de arbeidsmarkt zien we een groot personeelstekort in vele branches: zorg, horeca, sales, e-commerce, maar vooral in de technische beroepen. Gelukkig is er in Zutphen iets moois aan het ontstaan: de Technieklab. Een mooi voorbeeld van samenwerking tussen onderwijs, ondernemers en de overheid, om op die manier onderwijs te realiseren dat een antwoord biedt op de vraag op de arbeidsmarkt. De PvdA juicht deze ontwikkelingen toe en hecht veel waarde aan het tot stand brengen van een veelzijdige, hoogwaardige leer- en ontwikkelplek voor jongeren. De aanpak van de Technieklab verdient navolging in andere sectoren. In de zorg bijvoorbeeld is er ook een tekort aan gekwalificeerd personeel.

Wat wij concreet willen doen de komende vier jaar:

- De PvdA wil dat er een actieplan gericht op de bestrijding van de tweedeling onder kinderen en jongeren wordt uitgewerkt, in samenwerking met het onderwijs, de jeugdzorg, welzijnsorganisaties en andere relevante partijen. Dit actieplan is een essentieel onderdeel van het nieuwe collegeprogramma.

Hierbij gaat het om onderwijsaanbod, kwaliteit van scholen, inrichting van het onderwijs, samenwerking onderwijs-jeugdzorg.

- Het beleidsplan Jeugd (in 2021 vastgesteld) wordt met voortvarendheid uitgevoerd.
- Parallel hieraan maakt de gemeente een set afspraken met de sportorganisaties en organisaties op het terrein van kunst en cultuur, waaronder de bibliotheek en de muziekschool, om actieve deelname van kinderen van 2 – 18 jaar te stimuleren.
- De PvdA ziet de jongerenraad als serieuze gesprekspartner; actief betrekken van jongeren bij het gemeentelijk beleid (beleidsontwikkeling en beleidstoetsing), bv in een representatieve jongerenraad. Praten met hen in plaats van over hen.
- Aanstelling van een aantal jongerenwerkers, gericht op actieve begeleiding van jongeren;
- Aandacht en ruimte voor LHBT+ jongeren; actieve bestrijding van vormen van discriminatie en uitsluiting;
- Zutphen wordt een kindvriendelijke gemeente. O.a. door onveilige verkeerssituaties op te heffen en kindvriendelijke fietsroutes te ontwikkelen.
- Alle buurten krijgen een natuurlijke, creatieve speelvoorziening naast de kleinere speelplekken. Actieve betrokkenheid van buurtbewoners (aanleg, onderhoud wordt gestimuleerd. Het streven is naar een variatie in speelvoorzieningen.
- Sportveldjes worden goed onderhouden.
- Het realiseren van betaalbare huisvesting voor jongeren en voor starters op de woningmarkt.
- In het beleid om werken in de gemeente Zutphen mogelijk te maken is er specifieke aandacht voor aantrekkelijke werkgelegenheid voor hoger opgeleide jongeren (mbo, hbo, universitair) en de mogelijkheid om na de studie weer terug te keren.
- De aanpak van de Technieffabriek (samenwerking bedrijfsleven, opleidingen en gemeente) wordt uitgebreid naar andere sectoren zoals de zorg, door de oprichting van een Zorgforum waarin zorgorganisaties, gemeente, bedrijfsleven en onderwijs samenwerken.

3. Wonen in Zutphen

Wonen in Zutphen, Onze uitgangspunten:

- goede, betaalbare, volwaardige woningen voor iedereen;
- de gemeente neemt nadrukkelijk regie op de ruimtelijke ontwikkelingen in onze stad.
- alle wijken moeten leefbaar zijn: schoon, veilig en voldoende onderhouden;

Dat betekent:

Wonen in betaalbare en kwalitatief goede woningen in een aantrekkelijke, gezonde omgeving is op dit moment niet voor iedereen weggelegd. Dat moet en kan anders! De afgelopen jaren zijn er voor kapitaalkrachtige bewoners veel woningen bijgekomen in het hogere koopsegment. De komende jaren moet de nadruk meer komen te liggen op betaalbare (koop)woningen voor jongeren, starters, terugkeerders, statushouders en jonge gezinnen, om te komen tot gemengde wijken. Dit is geen kans voor pandjesbazen en vastgoedhandelaren, maar een primaire verantwoordelijkheid van woningcorporaties en gemeenten.

Nieuwbouw, verbouw, transformatie, herbestemming en doorstroming; in samenspraak met alle betrokkenen moet een slimme mix van maatregelen zorgen voor een vergroting van de beschikbaarheid van sociale huurwoningen en betaalbare huur- en koopwoningen in het middensegment. Bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar de historische binnenstad en de monumentale panden. Varianten als een woonvereniging of woningcoöperatie en particulier collectief opdrachtgeverschap maken hier onderdeel van uit.

De PvdA pleit voor prioriteit voor het bestrijden van de woningnood. Dat betekent dat er woningen moeten worden gebouwd. Voor zover mogelijk dient deze opgave binnen de bestaande bebouwing te worden gerealiseerd voordat naar uitbreidingslocaties wordt gekeken. Toch zullen uitbreidingslocaties misschien nodig zijn. In dat geval wordt opnieuw gekeken naar de mogelijkheden bij De Hoven. Zutphen kijkt ook bij deze opgave over de (gemeente)grenzen heen en neemt het voortouw voor een intergemeentelijke woonvisie, waarbij andere gemeenten niet als concurrenten worden gezien. Er wordt actief en voortvarend gebruik gemaakt van provinciale en rijkssubsidieprogramma's. Koopwoningen in het midden- en lagere segment komen niet langer meer in handen van investeerders of commerciële partijen. Verduurzaming van huurwoningen moet niet eenzijdig op huurders worden afgewenteld door huurprijsverhogingen. Sterker nog: verduurzaming mag niet leiden tot een verhoging van de totale woonlasten van huurders.

De gemeente moet regie nemen op de woningmarkt. Gezien de schaarste op de huurmarkt is het wenselijk dat de gemeente, in samenspraak met onder andere huurderscommissies en verharende partijen, tot een Zutphense huisvestingsverordening komt. Een huisvestingsverordening biedt de gemeente de mogelijkheid om actief te sturen op het urgentiebeleid ten aanzien van woningzoekenden en veranderingen in de woningvoorraad. Afstemming met de omliggende gemeenten is daarbij van belang. Zutphen introduceert een beleggersverbod op woonhuizen en een zelfbewoningsplicht en reguleert splitsing, onttrekking en kamerverhuur. Daarnaast wordt met de woningcorporaties een regeling afgesproken die doorstroming stimuleert. Het gemeentebestuur zet een offensief in om leegstaande ruimten opnieuw, anders of beter te benutten. De gemeente gebruikt hierbij ervaringen die elders in Nederland zijn opgedaan en stelt een leegstandsregisseur aan om verbinding te leggen met eigenaren en ondernemers. Zo kunnen ideeën voor leegstaande ruimten worden geïnventariseerd en de implementatie daarvan gefaciliteerd worden. Planologische flexibiliteit is hierbij wenselijk, in samenspraak met de buurt. Door creatief en onorthodox bestuurlijk

optreden, met inzet van wettelijke instrumenten, worden alle betrokkenen in beweging gebracht. Het doel daarvan is om weer tot een woningmarkt te komen waar plaats is voor elke doelgroep.

Vastgoedeigenaren hebben nadrukkelijk een verantwoordelijkheid voor de leefbaarheid van de stad en worden op die verantwoordelijkheid aangesproken. Langdurige leegstand en achterstallig onderhoud heeft planologische consequenties en krijgt een plaats in het lokale belastingbeleid.

De nieuwe Omgevingswet biedt mogelijkheden om sneller en met lokaal maatwerk én inspraak stappen te zetten in de richting van de gewenste Zutphense voorraad van woning- en bedrijfsruimten.

Wat wij concreet willen doen de komende vier jaar:

- De gemeente Zutphen bouwt de komende 4 jaar 1000 woningen voor starters, eengezinswoningen, één- en tweepersoons huishoudens. Het bouwen van flexibele woningen wordt daarbij onderzocht.
- De gemeente stelt –in overleg met de corporatie en huurdersorganisaties - een huisvestings- en leegstandsverordening vast die een slagvaardig en kaderstellend optreden mogelijk maakt;
- Er komt in Zutphen een leegstandsregisseur;
- Er worden in principe geen sociale huurwoningen meer verkocht op centrale locaties, tenzij het bijdraagt aan de doorstroming en het elders gecompenseerd kan worden.
- Bestaande wijken worden onderzocht op hun mogelijkheden om extra woningen te bouwen (inbreiding). Voorbeelden: de Polsbroek, De Stoven, het gebied tussen het politiebureau en het Hoornwerk.
- Voor uitbreidingslocaties wordt nadrukkelijk gekeken naar De Hoven.
- In de Omgevingsvisie staat het belang van lokale gemeenschappen en buurten centraal en zij worden actief en aan de voorkant betrokken bij het opstellen van toekomstvisies;
- Inwoners worden actief en vanaf het begin betrokken bij het inrichten van hun leefomgeving.
- Er wordt gestart met de herstructurering van het bedrijventerrein De Stoven: de bedrijvigheid verplaatsen en de ruimte beschikbaar maken voor woningbouw. Dat geldt ook voor de ruimte tegenover het politiekantoor. Aanloopstraten waar het winkelaanbod blijvend afneemt worden herbestemd.

4. Werken in Zutphen.

Werken in Zutphen: Onze uitgangspunten:

- iedereen heeft recht op werk en een fatsoenlijk loon;
- voor alle inwoners van Zutphen is op de arbeidsmarkt een plek;
- Zutphen is een aantrekkelijke vestigingsplaats voor (startende) ondernemers;
- De zorgsector is de grootste werkgever in de gemeente Zutphen.

Dat betekent:

In de gemeente Zutphen staan teveel mensen buiten het arbeidsproces. Een ander deel bevindt zich in een kwetsbare positie met deeltijd- of nulurencontracten of werk als kleine zelfstandige. De coronacrisis heeft deze kwetsbaarheden aanzienlijk vergroot. Het voorkomen van werkloosheid en kwetsbaarheden op de arbeidsmarkt is een gedeelde verantwoordelijkheid van burgers, bedrijven én overheid.

In Zutphen maken we met hernieuwde energie werk van een lokaal en regionaal industriebeleid, waar naast aandacht voor maakbedrijven, zorg, de binnenstad en dienstverleners ook de sociale (in het bijzonder leer- en ontwikkelbedrijven) en culturele sector een plaats krijgen. Uitgangspunt hierbij is ook het kijken over de eigen gemeentelijke grenzen heen en ambitieus werken aan een functionele regio.

We werken aan een vitaal ecosysteem voor ondernemers, waardoor de gemeente Zutphen een aantrekkelijke vestigingsplaats is voor ondernemers. Met redelijke regeldruk en lokale lasten aan de ene kant en goede dienstverlening door de gemeente aan de andere kant. Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van bedrijfsleven en lokale overheid. Er is een broedplaats voor startende ondernemers, die begeleid worden bij het schrijven van bijvoorbeeld een businessplan, het vinden van een passende locatie en het aanvragen van vergunningen (de Rode Loper). Gemeentelijk uitbesteden of aanbesteden gebeurt zoveel mogelijk in Zutphen.

Bij het stimuleren van werkgelegenheid zoekt de PvdA de verbinding met duurzaamheid. Een voorbeeld daarvan is de ontwikkeling van de Industriehaven. Het uitdiepen van de Industriehaven biedt kansen om het goederenvervoer over water en de werkgelegenheid een impuls te geven. Een binnenvaartschip vervoert ongeveer hetzelfde als vijftig vrachtwagens. Verder geven bedrijven aan dat de aanwezigheid van een haven een van de factoren is om in Zutphen te blijven. Daarom heeft de PvdA het initiatief genomen om de mogelijkheden voor Zutphen als binnenvaarthaven meer te benutten.

De invoering van de Participatiewet in 2015 heeft de gemeente Zutphen niet de gehoopte resultaten gebracht; de inclusieve arbeidsmarkt ligt nog in de toekomst en de ondersteuning bij het zoeken én vinden van werk laat veel te wensen over. De wet gaat volgens ons te weinig uit van vertrouwen in de werkzoekende burger en het bedrijfsleven, waardoor er een belemmerend systeem van plichten en controles is ontstaan. De Wet sociale werkvoorziening (Wsw), die in de Participatiewet is opgegaan, wordt bovendien node gemist. Voor volwaardig meedoen naar vermogen zijn maatwerk en continue aandacht de basisingrediënten. Bij alle mensen die samen met ons op weg zijn naar betaald werk geldt dat er structureel aandacht is voor eventuele achterliggende problematiek. Snelle doorstroom naar een basisbaan, een omscholingstraject, publieke baan of plek in een sociaal werkbedrijf: het kan alleen gerealiseerd worden door op de behoefte toegesneden actie, samen met het werkveld. Wij willen daar de komende jaren in investeren!

De gezondheidszorg is in de gemeente Zutphen veruit de grootste werkgever en daarom voor de PvdA van cruciaal belang. De zorg is goed voor ruim 30% van de lokale werkgelegenheid en telt bijna 6.000 arbeidsplaatsen (CBS 2019). Het is een belangrijke economische motor van onze gemeente. Zutphen als magneet voor wonen en werken binnen en buiten de zorg. Om die reden verdient de continuïteit van deze sector serieuze aandacht.

Wat wij concreet willen doen de komende vier jaar:

- Samen met ondernemers worden afspraken gemaakt om Zutphen tot een aantrekkelijke vestigingsplaats te maken;
- Startende ondernemers krijgen een door de gemeente betaalde coach die de ondernemer op weg helpt;
- Wij maken maximaal gebruik van de mogelijkheden die de Participatiewet biedt. Indien wenselijk worden verplichtingen die de wet mensen oplegt (tijdelijk) buiten werking gesteld. Tegelijkertijd neemt de gemeente het voortouw om meer basisbanen in Zutphen te creëren en de overgang van de bijstand naar werk via maatwerk goed mogelijk te maken.
- Zinnvolle arbeidsmatige dagbesteding (Nieuw beschut werk) wordt verder uitgebouwd en geprofessionaliseerd. Vrijwilligerswerk kan onderdeel zijn van het gevraagde maatwerk, maar uitsluitend als middel en niet als doel op zich;
- De Industriehaven wordt passend ontwikkeld, gericht op het stimuleren van vervoer over water.
- De realisatie van een voorziening met flexibele werkplekken aan de noordkant van het station wordt gestimuleerd.

Een bruisende binnenstad.

Onze uitgangspunten:

- De kwaliteit en het bijzondere karakter van de binnenstad van Zutphen is essentieel voor het goede woon- en leefklimaat in de gemeente Zutphen;
- De binnenstad is een belangrijke banenmotor voor de gemeente Zutphen.

Dat betekent:

Het is van belang om het waardevolle en bijzondere karakter van de binnenstad de komende jaren te behouden en waar nodig te versterken. Dat vraagt om alertheid waar het gaat om bezetting van de winkelpanden. Daarnaast is het van belang dat de entree van de binnenstad aantrekkelijker wordt. Dit gekoppeld aan het realiseren van parkeerfaciliteiten waardoor de binnenstad verder autoluw gemaakt kan worden. Het realiseren van goede en aantrekkelijke aanloop- en aanfietsroutes is van belang. Een stevige promotie van Zutphen is onmisbaar om de potentie van de binnenstad als banenmotor te benutten. Mede op initiatief van de PvdA is er geïnvesteerd in Zutphen Promotie en dat begint nu zijn vruchten af te werpen.

De binnenstad is niet alleen een winkel en horecastad, maar er is ook ruimte voor cultuur en wonen. Dat vraagt om regie om de verschillende functies tot hun recht te laten komen en om aandacht voor achterstallig onderhoud en verwaarlozing van panden.

Wat wij concreet willen doen de komende vier jaar:

- Een verbetering van de oostelijke toegang tot de binnenstad met een opknapbeurt voor de Polsbroekpassage, een opwaardering van de parkeerplaats (meer ruimte voor elektrische

auto's, betere uitstraling) en tegengaan van leegstand (o.a. kantoor- en winkelruimte laten ombouwen tot woningen).

- Een aantrekkelijke toegang vanaf het station, met minder leegstand, minder overlast en een impuls voor de openbare ruimte in het gebied en ook met aandacht voor de noordkant van het station (kansen voor ontwikkeling Noorderhaven, aandacht looproute scholieren)
- Een verbetering van de zuidelijke toegang tot de binnenstad met een 's-Gravenhof dat meer te bieden heeft dan een parkeerplaats, met behoud van monumentale waarden en voldoende parkeermogelijkheden voor omwonenden. En de potentie van het gebied tussen het politiebureau en het Hoornwerk kan veel meer benut worden, bijvoorbeeld door de bedrijfsruimten daar een alternatief te bieden en ruimte te geven voor woningen die uitkijken over de Vispoortgracht.

5. Gezonde leefomgeving en duurzaamheid.

Onze uitgangspunten

- Iedereen moet prettig kunnen leven en gezond oud kunnen worden in Zutphen;
- Schone lucht, bodem en water en een veilige leefomgeving zijn basisvoorwaarden;
- Het voorkomen van verdere klimaatverandering en het aanpassen aan klimaatverandering hebben prioriteit.

Dat betekent:

Aandacht voor een gezonde leefomgeving en veiligheid in alle wijken

De lucht die je inademt, het geluid dat je hoort, de geur die je ruikt; allemaal heeft het invloed op de gezondheid van onze inwoners en op de beleving van de wijk en straat. Hieraan werken betekent op de ene plek in de gemeente Zutphen dat je het gesprek aangaat met bedrijven die overlast veroorzaken, op de andere plek is het verkeer oorzaak van hinder soms ervaren mensen ook overlast van houtkachels.

Rondom iedere wijk zou groen bereikbaar moeten blijven. Het Emerpark vervult deze rol goed voor de Zuidwijken en het Waterkwartier, vanuit het centrum zijn de IJsseluitwaarden bereikbaar. Voor Warnsveld kan het gebied onder de hoogspanningsmasten uitloopgebied worden zodra de kabels onder de grond gebracht zijn. De PvdA heeft samen met de Stichting Warnsveld Zutphen Hoogspanningsvrij een succesvolle lobby richting de provincie Gelderland gevoerd om hier financieel aan bij te dragen.

De leefbaarheid van een aantal wijken in de gemeente Zutphen staat onder druk door overlast, verrommeling en groenonderhoud dat te laat wordt uitgevoerd. Voor de PvdA is van belang dat alle wijken in Zutphen de aandacht krijgen die ze verdienen. Dat inwoners trots kunnen zijn op de buitenruimte in hun wijk en die buitenruimte als plezierig en gezond wordt ervaren.

Iedere inwoner moet zich veilig kunnen voelen in de eigen wijk en op publieke plekken zoals het stationsplein. Helaas staat het gevoel van veiligheid op een aantal plekken in Zutphen onder druk, onder andere door overlast en aan drugs gerelateerde criminaliteit. De PvdA is voor een stevige aanpak, met enerzijds strakke handhaving en anderzijds het bieden van een alternatief door extra inzet op jongerenwerk, sport en andere vormen van meedoen aan de samenleving.

Aanpassen aan klimaatverandering

De gevolgen van klimaatverandering merken we allemaal. Maar ook hierbij spelen verschillen tussen rijk en arm. Vooral als het gaat om de gevolgen van toenemende hitte. Sommige mensen wonen in een goed geïsoleerd huis in een ruime wijk met veel bomen en groen. Dat scheelt al gauw een paar graden met een klein, slecht geïsoleerd huis in een wijk met veel steen en beton. Warmtecamera's brengen dit goed in beeld. Bij het opnieuw inrichten van straten moet gekeken worden naar hoe warm een straat kan worden en hoe meer groen kan zorgen voor minder warmte. Een boom werkt zo goed als tien airco's.

Tegenwoordig is veertig procent van de tuinen in ons land betegeld. Wel makkelijk in onderhoud, maar erg heet als zo'n tuin in de zon ligt te bakken. Daar staat niet iedereen meteen bij stil. En bij een flinke bui spoelt al het water van zo'n terrastuin meteen naar het riool. Hoe langer water in de tuin, straat en wijk blijft, hoe beter het afkoelt.

De gemeente bepaalt uiteindelijk hoe de wijk als geheel is ingericht, samen met de mensen die er wonen. Het is belangrijk om in de openbare ruimte veel groen te hebben. Schaduw van bomen en

verdamping van bladeren zorgen voor verkoeling. We werken mee met inwoners die samen een stukje groen willen adopteren en zelf verzorgen. Ook water in de wijk zorgt voor verkoeling. Helemaal mooi is het als het ook speelwater is. Dan hoeven we bij hitte ook niet allemaal ons eigen badje met kostbaar kraanwater te vullen. De PvdA wil dat er een goed plan komt om in de hele gemeente te zorgen voor vergroening en verkoeling. Hierbij beginnen we in het Waterkwartier en de Zuidwijken, daar is veel winst te halen.

De zomer van 2021 laat zien dat het veranderende weer kan zorgen voor hoge waterstanden in de IJssel en de Berkel. Hierop moet de gemeente voorbereid zijn bij de locatiekeuze van nieuwe woningen.

We willen er aan bijdragen dat het bestaan van de mens op aarde ook in de toekomst mogelijk blijft. Daarom werken we aan het remmen van ernstige klimaatverandering. Dit doen we aan de hand van de drietrap:

- Verminderen van energieverbruik en het gebruik van grondstoffen;
- Hergebruik van stoffen, duurzaam opwekken van energie;
- Recyclen, oftewel nieuwe grondstoffen maken.

De gemeente heeft een voorbeeldfunctie in het verminderen van het energieverbruik en heeft die rol ook opgepakt. Bij de aanschaf van nieuwe spullen wordt kritischer bekeken of dit nodig is of niet en veel inwoners in Zutphen zijn hier ook goed mee bezig. De gemeente kan nog een stap verder gaan door circulair in te kopen. Hierbij wordt een product omgezet in een dienst, je koopt geen lamp in maar een hoeveelheid licht. De leverancier van het licht bepaalt zelf op welke wijze (met welke lamp) dit aangeboden wordt. Hierbij is het voor de leverancier van belang goede producten te leveren die lang mee gaan. Dit kan voor veel verschillende goederen worden toegepast die een gemeente nodig heeft.

Zutphen kent veel kringloopwinkels, waar met veel enthousiasme spullen gebracht en gehaald worden. De gemeente stimuleert dit. Wist u dat het maken, verpakken en transporteren van nieuwe spullen een grotere bron van CO₂ is dan bijvoorbeeld vliegen of personenvervoer?

Energiegebruik en -opwekking

Het is niet voor niets dat de PvdA bij energiegebruik besparing voorop zet. Energie die wordt bespaard hoeft niet te worden opgewekt. Daarom wil de PvdA er voor zorgen dat alle woningen in de gemeente Zutphen goed geïsoleerd zijn, zowel koop- als huurwoningen. Daarvoor zijn subsidies en leningen beschikbaar. Met voorrang zetten we die subsidies in voor huishoudens die te maken hebben met energiearmoede. Beter isoleren is de eerste belangrijke stap in het verminderen van energiegebruik, maar het helpt ook enorm om de energierekening betaalbaar te houden. Juist huurders willen we niet in de kou laten staan. Waar verhuurders geen initiatief nemen om te isoleren spreken we hen hierop aan.

We willen ook af van het gebruik van fossiele energie wel zo snel mogelijk. Daarvoor moeten we alles uit de kast halen. Grootschalige opwekking via zonnenvelden en grote windmolens roept bij veel mensen weerstand op. Het wordt niet mooi gevonden of mensen verwachten er hinder van te ondervinden. Daarom wil de PvdA alle gebouwen en huizen die zich daarvoor lenen het liefst eerst benutten om zonnepanelen te installeren. Daarnaast valt ook te denken aan het benutten van parkeerplaatsen. Door parkeerplaatsen af te dekken met zonnepanelen ontstaat meteen de broodnodige schaduw en verkoeling. Ook zijn we vóór het plaatsen van kleinschalige windmolens of installaties om waterkracht of andere hernieuwbare bronnen te kunnen benutten. Bij nieuwbouw moeten zonnepanelen verplicht worden, maar ook in de bestaande gebouwde omgeving willen we het benutten van de beschikbare ruimte op alle mogelijke manieren stimuleren. Opnieuw denken we hierbij aan de wijkgerichte aanpak, maar ook aan financiële prikkels via subsidies en heffingen.

Recyclen

De samenwerking met CirculusBerkel voor de inzameling van grondstoffen en restafval is goed. In Zutphen zijn de meeste inwoners tevreden. Er moeten nog wel stappen gezet worden om de hoeveelheid restafval te verminderen en het afvalstromen beter te scheiden. Een eerste stap is omgekeerd inzamelen in wijken waar dat mogelijk is, dat wil zeggen: restafval wegbrengen naar ondergrondse containers en stromen die hergebruikt en gerecycled kunnen worden ophalen aan huis. Dit met aandacht voor de leefbaarheid en de bereikbaarheid voor ouderen en mensen die minder mobiel zijn.

Nieuwbouw van woningen kan op basis van no waste principes zoals architect Thomas Rau heeft geformuleerd. Hieraan willen we eisen stellen, zodat bij sloop de woning weer als grondstof kan dienen voor nieuwbouw. Bij nieuwbouw kan alvast een grondstoffenpaspoort van de verschillende onderdelen toegevoegd worden. Mooie voorbeelden zijn de uitbouw van het gemeentehuis in Brummen en de nieuwbouw van stroomnetwerkbedrijf Alliander in Duiven.

Wat wij concreet willen doen in de komende vier jaar:

- De wijken in om op te halen waar inwoners last hebben van hun leefomgeving;
- Plan van aanpak om de leefbaarheid in de wijken te verbeteren met terugdringing van overlast en meer inzet op onderhoud van de openbare ruimte
- Knelpunten qua verkeer zoals aan het Vispoortplein en de Emmerikseweg aanpakken;
- Hittestraten in beeld hebben en vergroenen, bij inrichting van wijken blijvend aandacht hebben voor groen en bomen, nieuwe bomen planten;
- Circulair inkopen als gemeente vanuit de voorbeeldfunctie, dit stimuleren bij bedrijven;
- In de eerste plaats zorgen voor het verminderen van de energievraag in woningen door het stimuleren en faciliteren van isoleren van woningen.
- Zonnepanelen op daken, op parkeerplaatsen en in de wijken stimuleren, de weg naar subsidiestromen makkelijk maken;
- Een goede partner zijn voor Zutphen Energie en de plannen die zij ontwikkelen.
- Pilots met maatregelen om de hoeveelheid (rest)afval verder te reduceren. Hierbij nadrukkelijk aandacht voor de scholen.
- In samenwerking met de buurgemeenten zoeken naar een goede plek voor grootschalige energieopwekking.

6. Meedoen in de samenleving: Zorg en welzijn.

Welzijn: onze uitgangspunten:

- Geef alle inwoners een kans om mee te doen aan de samenleving.
- Sociaal isolement en eenzaamheid willen we tegengaan.
- Toegankelijkheid is essentieel van straten, gebouwen en voorzieningen.
- Asielzoekers, vluchtelingen maken voluit deel uit van onze samenleving.
- Voorkeur voor het investeren in preventie om daarmee beroep op zwaardere hulp te voorkomen.
- Meer grip nodig op de kwaliteit van jeugdzorg en maatschappelijke ondersteuning.
- Wij zijn voor goede zorg die dichtbij de inwoners staat: Gelre Zutphen moet een volwaardig ziekenhuis blijven!
- Aandacht voor het werk en de zorgzwaarte van mantelzorgers.

Dat betekent:

De PvdA staat voor emancipatie: ruimte om mee te doen, eigen keuzes te maken en structuren die dat belemmeren doorbreken. De PvdA vindt dat iedere inwoner in staat moet zijn om volwaardig mee te doen aan de samenleving. Ook als het gaat om meedoen willen we de tweedeling bestrijden. Het gaat daarbij om toegankelijkheid van voorzieningen, van de binnenstad, van gebouwen. Voor mensen die minder mobiel zijn, die afhankelijk zijn van anderen.

Het gaat om de mogelijkheid om erbij te horen als er sprake is van ziekte, beperkingen door gezondheidsproblemen, door psychische problemen of door dementie. Het is belangrijk om actieve deelname mogelijk te maken door rekening te houden met die beperkingen. In het gemeentelijk beleid, maar ook in het praktische gemeentelijke werk.

Een deel van onze inwoners zit in een sociaal isolement en heeft last van eenzaamheid en dat kan helaas verergeren door een aantal ontwikkelingen. Het aantal mensen dat lijdt aan dementie neemt toe. De PvdA wil werk maken van Zutphen als dementie-vriendelijke gemeente. Met aandacht voor goede begeleiding, adequate woonvormen en voor de mantelzorg.

Zutphen heeft een enorm potentieel aan maatschappelijke initiatieven die succesvol benut kunnen worden om eenzaamheid te bestrijden. De PvdA hecht veel waarde aan al deze initiatieven. Naast het tegengaan van eenzaamheid zijn deze maatschappelijke initiatieven goed voor de sociale cohesie in de buurten en het onderling begrip. De PvdA wil daarom dat deze initiatieven op een toegankelijke, niet-bureaucratische manier worden gestimuleerd.

In Zutphen gaan wij creatief aan de slag met de nieuwe inburgeringswet. Het Persoonlijk Inburgerings- en Participatieplan wordt geen administratieve exercitie maar een op de nieuwe Zutphense burger toegesneden programma. Van het opschorten van de participatieverplichting wordt gebruik gemaakt als dat wenselijk is. In het inburgeringsproces staan niet de culturele elementen centraal, maar het verkrijgen van kennis, vaardigheden en sociaal kapitaal die de snelste weg naar werk en zelfstandigheid bieden. In Zutphen ziet de PvdA de bewoners van het AZC als inwoners van Zutphen die volwaardig kunnen meedoen in de samenleving. De PvdA zal zich inzetten om statushouders zo snel mogelijk aan huisvesting te helpen en maakt hierover afspraken met de corporaties en andere vastgoedbeheerders.

De gemeente heeft een grote verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg en de maatschappelijke ondersteuning voor volwassenen. De gemeente moet deze rol op een stevige manier invullen, door

toe te zien op de kwaliteit van de geleverde zorg en ook door op een zakelijke manier afspraken te maken met zorgorganisaties. Er zijn namelijk te veel voorbeelden in het land geweest van zorgorganisaties die niet de gewenste kwaliteit leverden, maar ondertussen wel hun omzet vergrootten. Mede op aandringen van de PvdA heeft de gemeente een stevige rol gepakt en het toezicht op de zorg versterkt. Dit moet de komende jaren zeker niet verslappen. Daarnaast kan de samenwerking tussen de gemeente en zorgaanbieders versterkt worden. Op dit moment werken honderden zorgaanbieders voor inwoners in de gemeente Zutphen. Als de gemeente met minder aanbieders werkt, kan de samenwerking verstevigd worden en is het ook meer zicht op de kwaliteit van zorg. Voor de PvdA staat kwaliteit van zorg boven de ongelimiteerde keuzevrijheid.

Ook zijn er nog meer vernieuwingen in het sociaal domein mogelijk. Mede op initiatief van de PvdA is een innovatieprogramma gestart, waarmee goede voorbeelden uit andere gemeenten naar Zutphen gehaald worden. Voorbeelden daarvan zijn de Doorbraakmethode, indicatievrije dagbesteding en de persoonsgerichte benadering van jongeren in de jeugdzorg die 18 worden. De PvdA wil dat de gemeente de komende jaren ruimte blijft geven om deze vernieuwingen door te voeren, zodat er ook echt structureel iets veranderd in het sociaal domein.

In Zutphen heeft de gemeente het lef gehad om te kiezen voor een ander model voor de inkoop van de huishoudelijke hulp. Zutphen is afgestapt van de klassieke aanbesteding aan marktpartijen die een prikkel hadden om winst te maximaliseren. In plaats daarvan is de gemeente een langjarige verbintenis aangegaan met een overzichtelijk klein aantal zorgorganisaties die toegezegd hebben te investeren in de kwaliteit van de huishoudelijke hulp en ook in goede arbeidsvoorwaarden. De PvdA vindt het belangrijk dat deze afspraken goed geëvalueerd worden. Ook moet het Zutphens model de kans krijgen om zich te bewijzen, want de kracht ligt juist in de bereidheid om meerjarig in de kwaliteit van zorg te investeren.

De PvdA is voor goede zorg dichtbij. De gezondheidszorg wordt steeds meer gedomineerd door organisaties die schaalvergroting en het vermijden van risico's nastreven. Dit creëert afstand tot de patiënt. Terwijl de inwoners van Zutphen en omgeving juist de persoonlijke benadering van zorgverleners in een ziekenhuis in de regio waarderen. De PvdA wil niet dat mensen zich als een nummer behandeld voelen en onnodig lang moeten reizen voor een behandeling die ook dichtbij uitgevoerd kan worden. De PvdA is daarom voor een volwaardig ziekenhuis in Zutphen. Vanwege het belang van de patiënten, de belangrijke rol die het ziekenhuis voor de hele regio speelt en ook voor de werkgelegenheid in de gemeente Zutphen.

Wat wij concreet willen doen de komende vier jaar:

- Maatschappelijke initiatieven in de wijken stimuleren om eenzaamheid en sociaal isolement te bestrijden en ervoor te zorgen de samenleving beter is ingericht op dementie en andere belemmerende aandoeningen.
- Mensen, met welke beperking dan ook, worden ondersteund om zo lang mogelijk thuis te kunnen wonen. Initiatieven daartoe worden gestimuleerd.
- Een verbetering van Inburgering met nadruk op het verkrijgen van kennis en vaardigheden en het vinden van werk, in nauwe samenwerking met alle maatschappelijke initiatieven op dit terrein.
- Het investeringsprogramma sociaal domein verlengen zodat potentieel succesvolle sociale innovaties de kans krijgen om structureel ingezet te worden.
- Huishoudelijke ondersteuning: Eerlijke kans voor het Zutphens model, waarbij de zorg dichtbij wordt georganiseerd en de prikkel voor korte termijn winst geschrapt is.

- Een regionale visie op onze gezondheidszorg met daarin: Een volwaardig ziekenhuis in Zutphen!
- Systematische aandacht voor de toegankelijkheid van straten, gebouwen en voorzieningen. Zutphen sluit zich aan bij www.Ongehinderd.nl

Gezondheid en zorg: onze uitgangspunten

- Iedereen heeft recht op goede levensomstandigheden en tijdige, toegankelijke, betaalbare en goede zorg, niet op basis van wie je bent, maar op basis van wat je nodig hebt;
- De mens centraal, in plaats van marktwerking. Met de gemeente Zutphen als verbindende partij;
- Waardering en gunstig vestigingsklimaat voor zorgmedewerkers en zorginstellingen.

Iedere burger verdient de zorg die nodig is. Zorg heeft raakvlakken met talloze andere beleidsterreinen. Zorg dient voor alle inkomens bereikbaar te zijn. Burgers met financiële problemen, afhankelijk van bijstand, of met een laag inkomen worden door de gemeente Zutphen ondersteund met een gemeentepolis en een aanvullende verzekering.

De gezondheidszorg is een nutsvoorziening. Met name de zorg geleverd door huisartsen, wijkverpleegkundigen, kraamzorg, verloskundigen, maar ook hoogcomplexere zorg en spoedeisende zorg zijn essentieel voor inwoners van Zutphen en de regio. Zorg dichtbij waar het moet, met behoud van ziekenhuisvoorzieningen in onze gemeente en regio.

De gezondheidszorg in Nederland is verdeeld in drie onderdelen: de zorgverzekeringswet (Zvw), de Wet Langdurige Zorg (Wlz) en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). Zorg wordt daarmee complex, omdat niet alle zorgvormen op elkaar aansluiten of omdat zorg vanuit een beperkt perspectief goed georganiseerd kan worden. De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van aanspraak op WMO-zorg voor burgers. De gemeente staat vaak dicht bij de burger dan andere (overheids)instanties. Daarmee lijkt de gemeente bij uitstek een verbindende rol te kunnen spelen tussen burgers en zorgaanbieders, maar ook tussen zorgaanbieders onderling.

De huisarts is als poortwachter van het zorgsysteem een onmisbare schakel in het zorglandschap. De komende jaren gaan druppelsgewijs huisartsen in de regio Zutphen met pensioen. Om Zutphen en omstreken voor nu en in de toekomst even aantrekkelijk te houden voor te vestigen huisartsen, zal er door gemeente Zutphen en omliggende gemeenten goed moeten worden nagedacht over hoe de huisarts ondersteund kan worden met goede werkomstandigheden, huisvesting en ondernemerschap.

Wat wij concreet willen doen in de komende vier jaar:

- Om de gezondheidszorg in en om Zutphen nu en in de toekomst te waarborgen, pleit de PvdA ervoor dat de gemeente Zutphen de regierol neemt: Een (regionaal) Zorgforum waarin zorgverleners, onderwijsinstellingen, burgers en de gemeente Zutphen elkaar ondersteunen in wat wel werkt en wat beter kan;
- Behoud van ziekenhuisvoorzieningen (SEH, IC, verloskunde) in Zutphen;
- Het vestigingsklimaat in Zutphen voor (para)medische beroepsgroepen verbeteren wanneer nodig;
- Gezond ouder worden in Zutphen: geschikte en betaalbare woonruimte voor ouderen, toegang tot goede huishoudelijke ondersteuning en zorg. Indien nodig een plek in een verpleeg- of verzorgingshuis dichtbij;

- Tijdige (geestelijke) gezondheidszorg voor kinderen en jongeren. Wachlijsten afbouwen en voorkomen.

7. Meedoen in de samenleving: Kunst, cultuur en sport.

Onze uitgangspunten:

- Sport, kunst en cultuur vragen om een brede deelname vanuit de samenleving. Deelname door jongeren wordt actief gestimuleerd.
- Actieve participatie mogelijk maken voor alle burgers van de gemeente Zutphen draagt bij aan de beleving van welzijn. Iedereen moet mee kunnen doen.
- Een zo breed en laagdrempelig mogelijk kunst- en cultuuraanbod;
- Regionale afstemming van het kunst- en cultuuraanbod;
- Samenwerking tussen de instellingen voor kunst en cultuur gericht op het realiseren van een breed mogelijk aanbod en het in standhouden van essentiële voorzieningen.

Dat betekent:

De PvdA wil het voor alle inwoners van de gemeente Zutphen mogelijk maken om hier goed te wonen en om mee te doen in de samenleving. Daar hoort ook bij dat iedereen kan deelnemen aan activiteiten op het gebied van kunst, cultuur en sport.

Daarvoor is een breed en rijk geschakeerd aanbod nodig, gevarieerd en met kwaliteit. Ook is toegankelijkheid belangrijk: mensen, jong en ouder, moeten kunnen deelnemen en kiezen uit verschillende mogelijkheden. In de strijd tegen de tweedeling vindt de PvdA het belangrijk dat er in Zutphen een breed, laagdrempelig kunst- en cultuuraanbod is. Het kunst- en cultuurbeleid van de gemeente moet er vooral op gericht zijn om het voor alle inwoners van de gemeente Zutphen mogelijk te maken om actief deel te nemen aan kunst- en cultuuractiviteiten. Dat kan door bijvoorbeeld financiële drempels te verlagen en toegankelijkheid te stimuleren.

Samenwerking met het onderwijs (PO en VO) is daarbij van groot belang. De gemeente neemt het voortouw om de samenwerking tussen de verschillende culturele instellingen onderling en de samenwerking met het onderwijs te stimuleren en te ondersteunen.

Zutphen kent een grote rijkdom aan interessante culturele instellingen, zoals de Hanzehof, de bibliotheek, dat Bolwerck, filmtheater Luxor, de Muzehof en Stichting Popcollege. Daarnaast kent Zutphen veel festivals en evenementen van culturele aard, met een grote verscheidenheid qua invulling. Zutphen heeft de luxe van een tweetal gebundelde musea en daarnaast een flink aantal galeries. Behoud van deze voorzieningen en behoud van het niveau aan cultuurvoorzieningen in de stad vragen om samenwerking, coördinatie en onderlinge afstemming. De gemeente neemt hierin het voortouw en neemt een actieve, stimulerende rol op zich.

Een gevarieerd en krachtig cultuuraanbod in Zutphen vraagt enerzijds om het stellen van prioriteiten: wat past het beste bij het karakter van Zutphen en bij de wensen van haar bewoners? Anderzijds ook om afstemming van het cultuuraanbod in de gemeente Zutphen met de omliggende gemeenten en de daar beschikbare voorzieningen. In het bijzonder met Apeldoorn, Deventer, Lochem en Doetinchem. Het gebruikmaken van culturele voorzieningen is steeds minder gebonden aan gemeentegrenzen. Veel mensen oriënteren zich in een brede regio en ook landelijk. Daarnaast is het belangrijk om voor anderen juist dicht bij huis een aantrekkelijk aanbod beschikbaar te hebben. De gemeente Zutphen neemt het voortouw om te komen tot meer regionale samenwerking en onderlinge afstemming om gezamenlijk te voorzien in een rijk, gevarieerd aanbod.

Een randvoorwaarde voor een breed toegankelijk cultuuraanbod is dat de gemeenteraad een toekomstbestendige keuze maakt over welke culturele voorzieningen op lange termijn houdbaar zijn. De PvdA ondersteunt daarom het initiatief vanuit de culturele sector om de onderlinge

samenwerking te versterken. De PvdA is voor een toekomstscenario dat ruimte biedt voor een breed toegankelijk cultureel aanbod, inclusief een theater en poppodium die financieel houdbaar zijn op langere termijn.

In het bestuur van de bibliotheek wordt nagedacht over een andere invulling van de functies, over de bibliotheek van de toekomst. Minder focus op boeken en meer op studieplekken en een actieve aanpak van laaggeletterdheid. Dat laatste verdient aandacht en ondersteuning vanuit de gemeente, want teveel mensen kunnen niet meedoen omdat ze niet goed genoeg kunnen lezen en/of schrijven.

De Muzehof is getransformeerd tot een organisatie die samenwerkt met meer dan dertig zelfstandige docenten op het gebied van onder andere muziek en dans. De PvdA ziet graag dat de mogelijkheid wordt onderzocht om het Popcollege een plek te bieden in het toekomstplan van de Hanzehof.

Wat wij concreet willen doen de komende vier jaar:

- De samenwerking tussen de verschillende culturele instellingen en organisaties stimuleren om te komen tot een houdbaar en breed toegankelijk cultureel aanbod;
- Daarbij zal steeds als criterium gelden dat er voor alle bevolkingsgroepen relevant en herkenbaar aanbod beschikbaar is en dat de toegankelijkheid gewaarborgd is.
- Waar mogelijk gebruik maken van differentiatie in toegangsprijzen;
- Samenwerking tussen het onderwijs en de culturele instellingen en organisaties bevorderen.

Sport: Onze uitgangspunten:

- Sporten wordt zoveel mogelijk gestimuleerd;
- Lid zijn van een sportvereniging moet voor iedereen mogelijk zijn
- Samenwerken tussen sportverenigingen wordt actief gestimuleerd, o.a. gericht op de continuïteit en kwaliteit van voorzieningen.
- Een grote variatie aan mogelijkheden om te sporten is aanwezig. Dat brede aanbod handhaven, waarbij wel aandacht voor efficiënte organisatie en waar nodig samenwerking tussen sportorganisaties;

Dat betekent:

Actief bewegen en deelnemen aan sportactiviteiten is een belangrijke voorwaarde voor gezond leven. De gemeente Zutphen stimuleert de participatie van jong en oud aan sportieve activiteiten en bevordert actief bewegen. Dat betekent ook dat het voor iedereen mogelijk moet zijn om mee te doen en dat belemmeringen worden weggenomen. Meedoenregelingen worden actief bekend gemaakt.

Voor kinderen en jongeren betekent dat het actief stimuleren van sportactiviteiten door kinderen, onder anderen door voorlichting en stimuleren op de basisschool. Ook moeten de samenwerking en sportverenigingen worden versterkt.

Het volledig benutten van minimaregelingen met betrekking tot bijvoorbeeld het lidmaatschap van sportverenigingen, sportkleding, etc. is belangrijk. Schoolzwemmen moet worden opgestart voor kinderen van 7 zonder diploma. Met als doel dat ieder kind een diploma A en B heeft voor het achtste levensjaar en ook meer openbare sportplekken (fitness, jeu de boules, Krajicek playgrounds, Cruyff court, etc.) zijn belangrijk.

Voor ouderen betekent dat: meer aandacht voor eenzaamheid en bewegen, door bijvoorbeeld sportclubs te stimuleren om voorzieningen aan te bieden voor ouderen en door meer openbare beweegroutes te realiseren in de wijken. Bijvoorbeeld in combinatie met openbare speelplekken voor kinderen en jongeren.

Daarbij is het belangrijk dat iedereen mag meedoen. Niemand mag worden gepest op de sportvereniging. Er is geen ruimte voor discriminatie, dat zou moeten worden benadrukt in bijvoorbeeld door anti-pestprogramma's bij alle sportverenigingen. Daarbij moet ook nadrukkelijk ruimte zijn voor LHBT+-ers. Hiervoor is pedagogische ondersteuning of jeugdhulp voor de sportverenigingen beschikbaar.

Het is belangrijk om meer samenwerking tussen de sportverenigingen en met name met betrekking tot de jeugd actief te stimuleren. Veel verenigingen hebben moeite om de organisatie draaiend te houden. Het vinden van vrijwilligers en kader is voor veel organisaties ingewikkeld. Bovendien kan het zeer effectief zijn om accommodaties en voorzieningen met elkaar te delen, rekening houdend met het dalend aantal kinderen en jongeren de komende jaren.

Wat wij concreet willen doen:

- Deelname van kinderen en jongeren aan sportactiviteiten stimuleren door belemmeringen weg te nemen, door voorlichting in samenwerking met het onderwijs.
- Het realiseren van een aantal openbare sportplekken;
- Het realiseren van een aantal openbare beweegroutes;
- Sportorganisaties ondersteunen bij vraagstukken met betrekking tot vrijwilligers, kaders en accommodatie. Daarbij wordt onderlinge samenwerking gestimuleerd.
- Stimuleren van anti-pest programma's binnen sportverenigingen.

8. Een nieuwe cultuur voor bestuur, politiek en ambtenaren

Onze uitgangspunten:

- Het handelen van de gemeente is gericht op samenwerken met burgers, open staan voor initiatieven, creatief meedenken (in mogelijkheden) en gebaseerd op vertrouwen. Dat betekent: beloven wat je waar kunt maken en doen wat je zegt.
- De gemeente handelt transparant en is betrokken en verbindend aanwezig in de Zutphense samenleving;
- Er is veel ruimte voor sociale en maatschappelijke initiatieven vanuit wijken, buurten en gemeenschappen; de gemeente zoekt daarmee de verbinding.
- Zutphen werkt constructief samen met buurgemeenten, de regio en de provincie aan belangrijke opgaven als de vastzittende woningmarkt en de energietransitie. Deze vormen van samenwerking hebben de bijzondere aandacht van de PvdA.
- Vraagstukken van privacy, betrouwbaarheid en toegankelijkheid van informatie vragen nadrukkelijk aandacht in deze tijd van social media en digitalisering.

Dat betekent:

Er is een nieuwe tijd met nieuwe, grote vraagstukken aangebroken. Gemeentebestuur en -politiek staan de komende jaren voor een stevige opgave: er moet hard gewerkt worden aan het vertrouwen tussen burgers en de overheid. De toeslagenaffaire heeft op een bijzonder pijnlijke wijze de institutionele vooringenomenheid bij delen van de overheid blootgelegd. Ook op andere terreinen, zoals bijvoorbeeld bij de uitvoering van de Participatiewet en het migratiebeleid, is het vertrouwen van de overheid in de burger en vice versa niet vanzelfsprekend. De ervaringen laten zien dat het recht en de rechtsbescherming tekortschieten bij het voorkomen van misstanden. Bestuurders, ambtenaren en politici zijn aan zet om te komen tot een nieuwe cultuur en een nieuw politiek-bestuurlijk systeem, waarin verbinding wordt gezocht en de bescherming van de kwetsbaren in onze Zutphense samenleving leidend is. Bereikbaarheid – het wegnemen van taal- en technische belemmeringen - en persoonlijk contact zijn daarbij leidend. De PvdA wil hierin het voortouw nemen.

In Zutphen willen wij een gemeente die transparant, betrokken en verbindend is, oplossingsgericht handelt en met respect met haar burgers omgaat. Uitgangspunt hierbij is de goede trouw van inwoners tot het tegendeel is gebleken en bescherming van de kwetsbaren in de Zutphense samenleving. Inwoners zijn, als bijvoorbeeld samenwerkingspartner of ervaringsdeskundige, deel van de oplossing en niet primair van het probleem. Wederkerigheid als leidend bestuurlijk en politiek beginsel leidt ertoe dat kennis en ervaring van burgers breed wordt ingezet en hergebruikt. De deskundigheid van burgers wordt geactiveerd.

Er moet bij de gemeente meer aandacht zijn voor de kwaliteit van de uitvoering van het bestaande dan voor het ontwikkelen van nieuw beleid. Als er beleid ontwikkeld wordt, wordt er voorafgaand aan de vaststelling van dat beleid standaard brede inspraak georganiseerd en wordt de uitvoering daarvan getoetst aan de praktijk. Evaluatie van gemeentelijke regelgeving is onderdeel van een structureel kwaliteitsprogramma.

De grote opgaven in de Zutphense samenleving dienen de komende jaren centraal te staan bij het handelen van politici, bestuurders en ambtenaren. Oplossingen zijn daarbij niet altijd realiseerbaar op de Zutphense schaal, binnen de eigen gemeentelijke grenzen. Gemeentegrensoverschrijdend denken en doen staan dan ook centraal in de nieuwe bestuurscultuur. Een open en coöperatieve houding naar de buurgemeenten, regio en provincie zijn daarbij essentieel. Niet altijd is het eigen gemeentelijke belang meer het uitgangspunt, maar veel vaker het gezamenlijk belang van

samenwerkende gemeenten. Onze focus is het gezamenlijk werken aan oplossingen van belangrijke vraagstukken als de vastzittende woningmarkt en de energietransitie.

Wat wij concreet willen doen de komende vier jaar:

- Op het gebied van wonen, werken, verkeer, duurzaamheid en cultuur verdiept de gemeente de samenwerking met regionale partners of neemt hierin het voortouw;
- De gemeente is zichtbaar in de wijken door bijvoorbeeld een wijkwethouder, spreekuur of een deel van de politieke praktijk (raads- of commissievergaderingen, hoorzittingen e.d.) in de wijk plaats te laten hebben; en door actieve wijkregisseurs die de brug slaan vanuit de bewoners naar de gemeente.
- Voor beleid en beleidsuitvoering wordt een kwaliteitscyclus in het leven geroepen waarbij alle actoren een plaats krijgen. Inwoners van de gemeente Zutphen worden meer én actief betrokken bij beleidsvorming en evaluatie;
- Burgers meer inzetten als ervaringsdeskundige.
- De rol van bezwaarschrift- en klachtcommissies, en ombudsfunctionaris wordt versterkt.
- De wethouders onderhouden specifiek contact met één van de wijken.

9. Financiën op orde en keuzes maken.

Onze uitgangspunten:

- Deugdelijk financieel beleid gericht op de lange termijn;
- Zorgdragen voor een transparant financieel beheer;
- Durven prioriteren vanuit wat nodig is en wat wenselijk.

Dat betekent:

Voor alle doelstellingen die de PvdA in de samenleving wil bereiken is het essentieel dat de gemeente Zutphen over voldoende financiële middelen beschikt. De PvdA heeft daarom consequent gewerkt aan een gezonde financiële positie van de gemeente Zutphen. De afgelopen vier jaar waren bezuinigingen nodig om dat doel te bereiken. De PvdA is de verantwoordelijkheid daarvoor niet uit de weg gegaan. Tegelijkertijd heeft de PvdA met succes voorstellen ingediend om belangrijke voorzieningen voor onze inwoners in stand te houden of te verbeteren, met name voor kwetsbare groepen. Het budget voor het kindpakket voor huishoudens met een minimuminkomen is bijvoorbeeld op initiatief van de PvdA verhoogd.

De kwetsbare positie van de gemeente Zutphen staat niet op zichzelf. Een aanzienlijk deel van de Nederlandse gemeenten worstelt met het probleem dat de Rijksoverheid onvoldoende middelen beschikbaar stelt voor zorgtaken die de gemeenten verplicht zijn uit te voeren. In de eerste plaats moet het Rijk dus meer geld beschikbaar stellen, zelfs de rechter heeft dat in een kort geding bevestigd. Daarnaast maakt de gemeente stevige afspraken met zorgaanbieders over zowel de kwaliteit van zorg als de sturing op de budgetten. De gemeente is verantwoordelijk voor de budgetten voor jeugdzorg en Wmo en moet daar dus ook grip op hebben, om te voorkomen dat budgetten worden overschreden. De gemeente is scherper gaan toetsen op kwaliteit en heeft budgetplafonds ingesteld, zodat een aantal zorgaanbieders niet meer ongebreideld hun omzet konden vergroten. Mede dankzij deze maatregelen is de verwachting dat de gemeente in 2021 uitkomt met het budget dat voor jeugdzorg is begroot. Het is belangrijk om die lijn de komende jaren voort te zetten.

Interne kostenbeheersing en duidelijkheid over investeringen en kosten is essentieel om als gemeenteraad de stad te kunnen besturen. Dat vraagt om adequaat en transparant financieel beheer in het stadhuis en goede en tijdige rapportages aan de raad.

In dit verkiezingsprogramma heeft de PvdA stevige ambities benoemd om het wonen, werken en opgroeien in Zutphen te verbeteren. Daarvoor is financiering nodig. Dat betekent voor de PvdA het maken van keuzes en het stellen van prioriteiten. Voor ons zullen de prioriteiten zoals geformuleerd in de inleiding van dit programma leidend zijn. Draagt de keuze bij aan:

- het verkleinen van de tweedeling;
- het realiseren van meer betaalbare woningen;
- het verminderen van de armoede;
- het versterken van een gezonde en leefbare stad met toekomst;
- een gezonde en duurzame wereld;
- het vergroten van de toegankelijkheid van en participatie aan voorzieningen op het terrein van sport, kunst, cultuur, onderwijs, welzijn?

De aandacht zal daarbij gericht zijn op een zo effectief mogelijke besteding van de middelen en het voorkomen dat er onbestede middelen blijven liggen. Daarnaast moet er nadrukkelijk aandacht zijn

voor het aantrekken van meer cofinanciering. Ook een verhoging van de tarieven van de onroerende zaakbelasting (OZB) is voor de PvdA bespreekbaar.

Dat vraagt ook de moed om keuzes te maken. Vanuit beperkte financiële ruimte dat doen wat echt belangrijk is. In dit verkiezingsprogramma maakt de PvdA die keuzes.

Wat wij concreet willen doen de komende vier jaar:

- De lijn van deugdelijk en betrouwbaar financieel beleid voor de komende jaren voortzetten.
- Zorgen voor meer betaalbare woningen.
- Versterken en vernieuwen van het armoedebeleid.
- Geld dat op de plank blijft liggen, herbestemmen voor een beperkt aantal sleutelprojecten zoals betaalbaar (en duurzaam) wonen, investeringen in de binnenstad en vernieuwing van het sociaal domein.
- Een verhoging van de ozb voor woningen is bespreekbaar wanneer deze ingezet wordt om het voorzieningenniveau (cultuur, sport, leefbaarheid) in Zutphen te verbeteren.
- Onderzoek naar de hoogte van eigen bijdragen: sterke schouders, zwaarste lasten. Invoering van het profijtbeginsel.